

साप्ताहिक चालू घडामोडी दुसरा आठवडा जुलै 2022

साप्ताहिक चालू घडामोडी दुसरा आठवडा जुलै 2022 महत्वाच्या बातम्या: राज्य

आंबा महोत्सव-2022

बातम्यांमध्ये का:

• उत्तर प्रदेशातील आंबा महोत्सव-2022 लखनऊ येथे 4-7 जुलै दरम्यान आयोजित करण्यात आला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- परिषदेदरम्यान "मेगा क्लस्टर ऑफ मॅंगोज" चे उद्घाटनही करण्यात आले.
- अधिवेशनात आंब्याच्या 700 जाती आणि त्यांचे उप-उत्पादने प्रदर्शित करण्यात आली आहेत.
- शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढविण्याबरोबरच आंब्याचे उत्पादन वाढवण्याच्या उद्देशाने या महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले आहे.
- आंबा महोत्सव-2022 चा उद्देश सणादरम्यान शेतकऱ्यांना विपणन धोरणांविषयी माहिती देणे हा आहे.
- भारतात सुमारे 20.4 दशलक्ष टन आंब्याचे उत्पादन होते, जे जागतिक आंबा उत्पादनाच्या 65% आहे, तर उत्तर प्रदेश 4.5 दशलक्ष टन उत्पादन करते.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

अखिल भारतीय शिक्षा समागम

बातम्यांमध्ये का:

• अखिल भारतीय शिक्षण समागमचे उद्घाटन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते वाराणसीमध्ये झाले.

मुख्य मुद्दे:

- समागम विद्यापीठ अनुदान आयोग आणि बनारस हिंदू विद्यापीठ यांच्या सहकार्याने शिक्षण मंत्रालयाने आयोजित केला आहे.
- तीन दिवसीय कार्यक्रम अखिल भारतीय शिक्षा समागममध्ये 300 हून अधिक कुलगुरू आणि संचालक, शिक्षणतज्ज्ञ, धोरणकर्ते, तसेच सार्वजनिक आणि खाजगी विद्यापीठांमधील उद्योग प्रतिनिधी उपस्थित आहेत.
- शिखर परिषद आघाडीच्या भारतीय उच्च शैक्षणिक संस्थांसाठी रणनीती, यशोगाथा आणि राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-2020 च्या अंमलबजावणीतील सर्वोत्तम पद्धतींवर चर्चा करण्यासाठी, विचारविनिमय करण्यासाठी आणि अंतर्दृष्टी शेअर करण्यासाठी एक व्यासपीठ म्हणून काम करेल.
- अखिल भारतीय शिक्षा समागमचे ठळक वैशिष्ट्य म्हणजे उच्च शिक्षणावरील वाराणसी जाहीरनाम्याचा अवलंब करणे, जे भारताचे विस्तारित दृष्टीकोन आणि उच्च शिक्षण व्यवस्थेला तिचे उद्दिष्ट साध्य करण्यात मदत करण्यासाठी नवीन वचनबद्धतेचे प्रतिबिंबित करते.

स्रोत: पीआयबी

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी ओडिशा राज्य क्रमवारीत अव्वल

बातम्यांमध्ये का:

- 'NFSA 2022 साठी राज्य रँकिंग इंडेक्स' केंद्रीय अन्न आणि ग्राहक व्यवहार मंत्री यांनी 'भारताची अन्न आणि पोषण सुरक्षा' या विषयावरील राज्यांच्या अन्न मंत्र्यांच्या परिषदेदरम्यान जारी केला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- राज्य क्रमवारीत ओडिशा पहिल्या क्रमांकावर आहे, तर उत्तर प्रदेश आणि आंध्र प्रदेश अनुक्रमे दुसऱ्या आणि तिसऱ्या क्रमांकावर आहेत.
- विशेष श्रेणीतील राज्यांमध्ये (ईशान्य राज्ये, हिमालयीन राज्ये आणि बेट राज्ये), त्रिपुरा प्रथम क्रमांकावर आहे, तर हिमाचल प्रदेश आणि सिक्कीम दुसऱ्या आणि तिसऱ्या स्थानावर आहेत.
- जारी केलेल्या निर्देशांकानुसार, बहुतांश राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांनी चांगली कामगिरी केली आहे आणि बहुतांश राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांनी डिजिटायझेशन, आधार सीडिंग आणि EPOS इंस्टॉलेशनमध्ये चांगली कामगिरी केली आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

The 18th MyGov State instance

बातम्यांमध्ये का:

MyGov State - MyGov Gujarat चे 18 वे इलस्ट्रेशन सुरू करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

• हे नागरिक-केंद्रित व्यासपीठ 4 प्रमुख उद्दिष्टांसह सुरू करण्यात आले आहे, ज्यात समाविष्ट आहे-

1. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग आणि पाणी बचत पद्धती सामायिक करण्यासाठी चर्चा मंच.
2. ई-गव्हर्नन्सच्या माध्यमातून जगण्याच्या सुलभतेवर चर्चेसाठी मंच.
3. स्वच्छता अभियानावर मतदान
4. डिजिटल सेवा सेतू वर ब्लॉग.

• MyGov, नागरिकांना एकमेकांशी जोडण्यासाठी जगातील सर्वात मोठे व्यासपीठ, पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांनी 26 जुलै 2014 रोजी सरकारला सामान्य माणसांशी जोडण्याच्या कल्पनेने सुरू केले.

- नागरिकांच्या कल्पना आणि सूचना सरकारपर्यंत पोहोचवण्याच्या उद्देशाने MyGov भारतीय तरुणांमध्ये लोकप्रिय असलेल्या, विशेषतः देशाच्या दुर्गम भागात राहणाऱ्यांमध्ये लोकप्रिय असलेल्या जवळजवळ सर्व सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध आहे.

स्रोत: द हिंदू

अग्रदूत वृत्तपत्रांचा समूह

बातम्यांमध्ये का:

• अग्रदूत समूहाच्या सुवर्णमहोत्सवी समारंभाचे उद्घाटन पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- आसामचे मुख्यमंत्री, डॉ. हिमंता बिस्वा सरमा, अग्रदूतांच्या सुवर्ण जयंती उत्सव समितीचे मुख्य संरक्षक आहेत.
- अग्रदूत आसामी भाषेत द्वि-साप्ताहिक म्हणून सुरू झाले.
- अग्रदूत वृत्तपत्राची स्थापना आसाममधील ज्येष्ठ पत्रकार कनक सेन डेका यांनी केली होती.
- सन 1995 मध्ये, दैनिक आधारने नियमित दैनिक वृत्तपत्र म्हणून प्रकाशन सुरू केले आणि ते आसामचा विश्वासार्ह आणि प्रभावशाली आवाज म्हणून उदयास आले.

स्रोत: पीआयबी

काई चटणी: ओडिशा

बातम्यांमध्ये का:

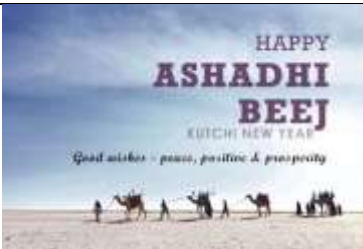
- वैज्ञानिक काई चटणी ओडिशामध्ये भौगोलिक संकेत (GI) नोंदणीसाठी सबमिट केली गेली आहे.

मुख्य मुद्दे:

- काई चटणी विणकर मुंग्यांपासून तयार केली जाते आणि ओडिशाच्या मयूरभंज जिल्ह्यातील आदिवासी लोकांमध्ये खूप लोकप्रिय आहे.
- काई चटणीचा वापर आदिवासी समाज औषधी तेल तयार करण्यासाठी करतात, ज्याचा वापर बेबी ऑइल म्हणून केला जातो आणि संधिवात, दाद आणि इतर त्वचा रोग बरे करण्यासाठी बाहेरून वापरला जातो.
- GI हे विशिष्ट भौगोलिक क्षेत्रातून उद्भवलेल्या विशिष्ट वैशिष्ट्यांसह वस्तू ओळखण्यासाठी वापरले जाणारे सूचक आहे.
- मॉस मुंग्या, ज्याला वैज्ञानिकदृष्ट्या ओकोफिला स्मरागडीना म्हणतात, मयूरभंजमध्ये वर्षभर मुबलक प्रमाणात आढळतात.
- 2019 मध्ये, ओडिशाला ओडिशा रसगुल्यासाठी GI टॅग देण्यात आला.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

आषाढी बिज

- गुजरातमधील कच्छी समाज या दिवशी आपले नवीन वर्ष साजरे करतो.

- आषाढी बीज हा हिंदू दिनदर्शिकेतील आषाढ महिन्यातील शुक्ल पक्षाच्या दुसऱ्या दिवशी साजरा केला जातो.
- आषाढी बिज हा सण, जो गुजरातच्या कच्छ प्रदेशात पावसाला सुरुवात करतो, हा एक पारंपारिक सण आहे आणि तो घरी साजरा केला जातो.
- येत्या पावसाळ्यात कोणते पीक चांगले येईल याचा अंदाज घेण्यासाठी आषाढी बिज उत्सवादरम्यान वातावरणातील आर्द्रता तपासली जाते.
- आषाढी बिज सणानिमित्त भगवान गणेश, लक्ष्मी देवी आणि इतर प्रादेशिक देवतांची पूजा केली जाते.

स्रोत: LiveMint

महत्वाच्या बातम्या: भारत

परदेशी योगदान नियमन कायदा

बातम्यांमध्ये का:

- परकीय योगदान नियमन कायदा (FCRA) केंद्रीय गृह मंत्रालयाने सुधारित केला आहे ज्यामध्ये नातेवाईकांना भारतात अधिक पैसे मुक्तपणे पाठविण्याची परवानगी देण्यासारख्या तरतुदींचा समावेश करण्यात आला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- सुधारित नियमानुसार, आता नातेवाईकांना सरकारला न कळवता 10 लाख रुपये पाठविण्याची मुभा देण्यात आली आहे, जर ही रक्कम जास्त असेल तर व्यक्तींना आता 30 दिवस अगोदर सरकारला माहिती देण्यासाठी तीन महिन्यांचा कालावधी आहे.
- सुधारित नियमांतर्गत, 'नोंदणी' किंवा 'पूर्व परवानगी' श्रेणी अंतर्गत प्राप्त निधीच्या वापरासाठी बँक खाती उघडण्याबाबत सरकारला माहिती देण्यासाठी संस्थांना अधिक वेळ प्रदान करण्यात आला आहे.
- परदेशी निधी मिळवणाऱ्या संस्थेने/व्यक्तीला दर तिमाहीत त्यांच्या अधिकृत वेबसाइटवर असे योगदान जाहीर करणे आवश्यक असलेली जुनी तरतूदही नवीन नियमात काढून टाकण्यात आली आहे.

स्रोत: हिंदुस्तान टाइम्स

डिजिटल इंडिया वीक-2022

बातम्यांमध्ये का:

- गुजरातमधील गांधीनगर येथे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते डिजिटल इंडिया सप्ताह 2022 चे उद्घाटन करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- डिजिटल इंडिया वीक-2022 चा उद्देश तंत्रज्ञानाचा प्रवेश वाढवणे, जीवनातील सुलभतेसाठी सेवा वितरण प्रणाली सुव्यवस्थित करणे आणि स्टार्टअपला प्रोत्साहन देणे हा आहे.
- डिजिटल इंडिया वीक-2022 ची थीम "**New India Technology Inspiration**" आहे.
- आधार, यूपीआय, डिजिलॉकर, कोविन लसीकरण प्लॅटफॉर्म, गव्हर्नमेंट ई-मार्केट प्लेस, दीक्षा प्लॅटफॉर्म, आणि आयुष्मान भारत, डिजिटल हेल्थ मिशन यासारख्या मोठ्या प्रकल्पांसाठी 'इंडियास्टॅक डॉट ग्लोबल'चा शुभारंभ करण्यात आला.

स्रोत: AIR

महत्वाच्या बातम्या: जग

फायनान्शियल ॲक्शन टास्क फोर्स (FATF)

बातम्यांमध्ये का:

- सिंगापूरचे टी. राजा कुमार यांची फायनान्शियल ॲक्शन टास्क फोर्स (FATF) चे अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे, जो मनी लाँडरिंग विरोधी वॉचडॉग आहे.

मुख्य मुद्दे:

- राजा कुमार सध्याचे FATF अध्यक्ष मार्कस प्लेअर यांची जागा घेतील आणि त्यांची दोन वर्षांच्या कालावधीसाठी नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- फायनान्शियल ॲक्शन टास्क फोर्सला फ्रेंचमध्ये ग्रुप डी ॲक्शन फायनान्शियल (GAFI) म्हणूनही ओळखले जाते.
- FATF ही एक आंतर-सरकारी संस्था आहे जी 1989 मध्ये धोरणे विकसित करण्यासाठी आणि मनी लाँडरिंगचा सामना करण्यासाठी G7 चा पुढाकार म्हणून स्थापन करण्यात आली आहे.
- FATF आंतरराष्ट्रीय वित्तीय प्रणालीच्या अखंडतेसाठी दहशतवादी वित्तपुरवठा, मनी लाँडरिंग आणि इतर संबंधित धोक्यांचा सामना करण्यासाठी मानके स्थापित करणे आणि कायदेशीर, ऑपरेशनल आणि नियामक उपायांच्या प्रभावी अंमलबजावणीला प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने कार्य करते.

स्रोत: बिझनेस टाईम्स

महत्वाच्या बातम्या: अर्थव्यवस्था

भारतीय परिषद आणि राष्ट्रीय शेअर बाजार यांची संयुक्त परिषद

बातम्यांमध्ये का:

- इंडियन कौन्सिल फॉर रिसर्च ऑन इंटरनॅशनल इकॉनॉमिक रिलेशन्स आणि नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज यांची संयुक्त परिषद ग्वाल्हेर येथून केंद्रीय कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्री श्री नरेंद्रसिंग तोमर यांच्या हस्ते सुरू करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

ICRIER ही देशातील आघाडीच्या आर्थिक थिक टँकपैकी एक आहे आणि जगातील सर्वात मोठी एक्सचेंज आहे. NSE तर्फे "Getting Right to Agricultural Markets" या प्रकल्पासाठी परिषद आयोजित करण्यात आली आहे

- देशातील शेतकऱ्यांना सेंद्रिय आणि नैसर्गिक शेतीच्या फायद्यांची जाणीव करून देणे हा या परिषदेचा मुख्य उद्देश आहे.
- भारतातील बहुतांश लोकसंख्या शेतीवर अवलंबून आहे, भारतीय परिषद आणि नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज यांनी आयोजित केलेल्या संयुक्त परिषदेचे उद्दिष्ट शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढवणे आणि त्यांना शेतीमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या तंत्रज्ञानाची ओळख करून देणे हे आहे.

स्रोत: पीआयबी

महत्वाच्या बातम्या: संरक्षण

RIMPAC सराव

बातम्यांमध्ये का:

- भारतीय नौदलाच्या INS सातपुडा आणि P8I ने RIMPAC सरावाच्या बंदर टप्प्यात भाग घेतला.

मुख्य मुद्दे:

- भारतीय नौदलाची स्वदेशी युद्धनौका INS सातपुडा आणि P8I LRMRASW विमाने पर्ल हार्बर, हवाई, US येथे सर्वात मोठ्या बहुपक्षीय नौदल सरावांपैकी एक - रिम ऑफ द पॅसिफिकमध्ये सहभागी होत आहेत.

- व्यायामाच्या बंदर टप्प्याचा भाग म्हणून अनेक सेमिनार, व्यायाम योजना चर्चा आणि क्रीडा स्पर्धा आयोजित केल्या गेल्या.
- 28 देश, 38 युद्धनौका, 9 सैन्ये, 31 मानवरहित यंत्रणा, 170 विमाने आणि 25,000 हून अधिक जवानांनी या बहुआयामी सरावात भाग घेतला.
- INS सातपुडा आणि P8I सागरी गस्ती विमानाने सहा आठवड्यांहून अधिक सखोल ऑपरेशनल आणि प्रशिक्षणासह सरावात भाग घेतला
- RIMPAC सरावाचे उद्दिष्ट मैत्रीपूर्ण नौदलांमध्ये परस्पर कार्यक्षमता आणि विश्वास निर्माण करणे आहे.

स्रोत: पीआयबी

विशाखापट्टणम येथे ALH स्काड्रन INAS 324

बातम्यांमध्ये का:

- INS देगा, विशाखापट्टणम येथे पूर्व नौदल कमांडचे फ्लॅग ऑफिसर कमांडिंग-इन-चीफ, व्हाईस-अॅडमिरल बिस्वजित दासगुप्ता, AVSM, YSM, VSM यांच्या उपस्थितीत भारतीय नौदल एअर स्काड्रन 324 चा भारतीय नौदलात समावेश करण्यात आला.

मुख्य मुद्दे:

- ईस्टर्न सीबोर्डवर स्वदेशी डिझाइन केलेले आणि तयार केलेले अॅडव्हान्स्ड लाइट हेलिकॉप्टर (ALH) Mk III (MR) हेलिकॉप्टर चालवणारे हे युनिट नौदलाचे पहिले स्काड्रन आहे.
- INAS 324 कोडनाव असलेला "Kestrels" हा शिकारी पक्षी आहे आणि त्यात चांगली संवेदनाक्षम क्षमता आहे जी विमान आणि या हवाई पथकाची अभिप्रेत भूमिका दर्शवते.
- ALH Mk III हेलिकॉप्टर अत्याधुनिक उपकरणे सुसज्ज आहेत ज्यात अत्याधुनिक पाळत ठेवणारे रडार आणि इलेक्ट्रो-ऑप्टिकल सेन्सर यांचा समावेश आहे.
- सागरी शोध आणि बचाव (SAR) च्या त्यांच्या मुख्य भूमिकांव्यतिरिक्त, हे हेलिकॉप्टर मानवतावादी सहाय्य आणि आपत्ती निवारण (HADR) ऑपरेशन्स तसेच मरीन कमांडोसह विशेष ऑपरेशन्ससाठी तैनात केले जाऊ शकतात.

स्रोत: पीआयबी

हाय-टेक विमानवाहू फुजियान

बातम्यांमध्ये का:

- चीनने आपल्या पहिल्या नवीन पिढीतील स्वदेशी विमानवाहू वाहक, टाइप 003, फुजियानचे अनावरण केले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- तैवानजवळ वसलेल्या चीनच्या पूर्व किनारपट्टीच्या प्रांतावरून फुजियानचे नाव पडले आहे.
- फुजियानचे एकूण वजन 80,000 टन आहे, जे सध्या चीनमध्ये उपलब्ध असलेल्या चीनी वाहकांपेक्षा आणि यूएस नेव्हीच्या विमानवाहू जहाजांच्या पेक्षा जास्त आहे.
- फुजियानमध्ये सध्या चीनद्वारे संचालित शेडॉंग आणि लिओनिंग या दोन अन्य वाहकांनी सामील झाले आहे.
- फुजियान नवीनतम प्रक्षेपण तंत्रज्ञानासह तयार केले गेले आहे - इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक एअरक्राफ्ट लॉन्च सिस्टम, प्रथम यूएस नेव्हीने विकसित केले होते.

स्रोत: टाइम्स ऑफ इंडिया

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

टेक्नॉलॉजी इनोव्हेशन सेंटर-तिहान

बातम्यांमध्ये का:

- अत्याधुनिक ऑटोनॉमस नेव्हिगेशनवरील टेक्नॉलॉजी इनोव्हेशन सेंटर - तिहान मानवरहित एरियल व्हेइकल्स विकसित करणार - आयआयटी हैदराबाद कॅम्पसमध्ये केंद्रीय विज्ञान आणि तंत्रज्ञान राज्यमंत्री यांच्या हस्ते उद्घाटन करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालयाने पुढच्या पिढीतील स्मार्ट मोबिलिटी तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात उदयोन्मुख IIT हैदराबाद नवकल्पनांसाठी समर्थन प्रदान केले आहे.
- स्वायत्त नेव्हिगेशन आणि डेटा ऍक्झिझिशन सिस्टीम्सच्या विशिष्ट डोमेन क्षेत्रातील आंतरविद्याशाखीय तंत्रज्ञानाच्या R&D वर आवश्यक लक्ष केंद्रित करून, केंद्र मानवरहित आणि स्वायत्त वाहनांशी संबंधित विविध आव्हानांवर त्वरित उपायांची आवश्यकता देखील पूर्ण करते.
- मानवरहित विमान आणि रिमोटली कंट्रोल्ड व्हेइकल्ससाठी ऑटोनॉमस नेव्हिगेशन सिस्टम किंवा ऑटोनॉमस नेव्हिगेशन सिस्टमवर आधारित टेक्नॉलॉजी इनोव्हेशन सेंटर फॉर टेक्नॉलॉजी इनोव्हेशन आयआयटी हैदराबाद येथे 'तिहान फाउंडेशन' म्हणून ओळखले जाते.
- हा एक बहु-अनुशासनात्मक उपक्रम आहे ज्यामध्ये IIT हैदराबाद येथील इलेक्ट्रिकल, कॉम्प्युटर सायन्स, मेकॅनिकल आणि एरोस्पेस, सिव्हिल, मॅथेमॅटिक्स आणि डिझाईनमधील संशोधकांचा समावेश आहे ज्यात नामांकित संस्था आणि उद्योगांच्या सहकार्याने आणि समर्थन आहे.
- हे 'आत्मनिर्भर भारत', 'कौशल्य भारत' आणि 'डिजिटल इंडिया'च्या दिशेने एक महत्त्वाचे पाऊल आहे.

स्रोत: द हिंदू

इन्फ्रारेड प्रकाश

बातम्यांमध्ये का:

• शास्त्रज्ञांनी एक नवीन सामग्री शोधली आहे जी उच्च कार्यक्षमतेसह इन्फ्रारेड प्रकाश उत्सर्जित करू शकते, शोधू शकते आणि सुधारू शकते जेणेकरून ते सौर आणि थर्मल ऊर्जा संरक्षण आणि ऑप्टिकल कम्युनिकेशन उपकरणांसाठी उपयुक्त ठरेल.

मुख्य मुद्दे:

• इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक लहरी हे अक्षय ऊर्जा स्रोत आहेत, ज्याचा वापर वीज निर्मिती, दूरसंचार, संरक्षण आणि सुरक्षा तंत्रज्ञान, सेन्सर्स आणि आरोग्य सेवांमध्ये केला जातो.

• इन्फ्रारेड लाइट ऍप्लिकेशन्सना बुद्धिमत्ता आणि अत्याधुनिक सामग्रीची आवश्यकता असते जे उच्च कार्यक्षमतेसह इच्छित स्पेक्ट्रल श्रेणीमध्ये उत्तेजन, मॉड्युलेशन आणि शोध सक्षम करू शकतात.

बंगळूरुस्थित जवाहरलाल नेहरू सेंटर फॉर अॅडव्हान्स्ड सायंटिफिक रिसर्च (जेएनसीएएसआर) या विज्ञान व तंत्रज्ञान विभागाच्या (डीएसटी) स्वायत्त संस्थेने उच्च कार्यक्षमता असलेल्या या संस्थेच्या संशोधकांनी सिंगल क्रिस्टलाइन स्कॅन्डियम नायट्राइड (एससीएन) या नव्या साहित्याचा शोध लावला आहे. हे इन्फ्रारेड प्रकाश उत्सर्जित, शोध आणि सुधारित देखील करू शकते.

• स्कॅन्डियम नायट्राइड प्रमाणे, ही सामग्री आधुनिक पूरक-मेटल-ऑक्साइड-सेमिकंडक्टर (CMOS) किंवा Si-chip तंत्रज्ञानाशी सुसंगत आहे कारण ती गॅलियम नायट्राइड (GaN) सारख्या कुटुंबाशी संबंधित आहे.

स्रोत: द हिंदू

अंतराळ पर्यटन

बातम्यांमध्ये का:

• व्हर्जिन गॅलेक्टिक, स्पेसएक्स आणि ब्लू ओरिजिन सारख्या व्यावसायिक कंपन्यांमधील स्पेस टुरिझमच्या वाढत्या स्पर्धेदरम्यान रॉकेट प्रक्षेपणामुळे हवामान आणि ओझोन थरावर नकारात्मक परिणाम होऊ शकतो, असे एका नवीन अभ्यासात आढळून आले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- संशोधकांना असे आढळून आले की रॉकेट प्रक्षेपणातून होणारे काजळीचे उत्सर्जन इतर स्त्रोतांच्या तुलनेत वातावरण तापवण्यासाठी अधिक प्रभावी आहे.
- संशोधकांच्या म्हणण्यानुसार, वेगाने वाढणाऱ्या अंतराळ पर्यटन उद्योगाद्वारे नियमित प्रक्षेपण "मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉलद्वारे ओझोन क्षीणता परत करण्याच्या प्रगतीला कमी करू शकते."
- मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉल हा एक महत्त्वाचा आंतरराष्ट्रीय करार आहे जो मॉन्ट्रियलमध्ये 1987 मध्ये स्वीकारण्यात आला होता आणि ओझोन-कमी करणारे पदार्थ (ODS) नावाच्या सुमारे 100 रसायनांचे उत्पादन आणि वापर नियंत्रित करून पृथ्वीच्या ओझोन थराचे संरक्षण करण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- युनायटेड नेशन्स एन्व्हायर्नमेंट प्रोग्राम (UNEP) नुसार, या कराराशिवाय, ओझोन कमी होण्याचे प्रमाण 2050 पर्यंत सध्याच्या पातळीच्या तुलनेत दहा पटीने वाढले असते.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

महत्वाच्या बातम्या: पर्यावरण

नैरोबी माशी

बातम्यांमध्ये का:

- नैरोबी माशांच्या संपर्कात आल्यानंतर पूर्व सिक्कीममधील जवळपास 100 विद्यार्थ्यांना त्वचा संक्रमण झाले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- नैरोबी माशी ही पूर्व आफ्रिकेतील स्थानिक कीटकांची प्रजाती आहे, ज्याला केनियन माशी किंवा ड्रॅगन बग म्हणूनही ओळखले जाते.
 - नैरोबी माशांमध्ये दोन प्रजाती समाविष्ट आहेत-
 1. Pedrus Eximius.
 2. Pederus Sabius.
 - नैरोबीच्या माश्या केशरी आणि काळ्या रंगाच्या असतात जास्त पर्जन्यमान असलेल्या भागात वाढतात आणि बहुतेक कीटकांप्रमाणे तेजस्वी प्रकाशाकडे आकर्षित होतात.
- नैरोबी माश्यांचा भारत, जपान आणि पॅराग्वे सारख्या देशांमध्ये पूर्वी आफ्रिकेबाहेर अनेक उद्रेक झाला होता.

स्रोत: Livemint

हरियाली महोत्सव

बातम्यांमध्ये का:

- पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालयाच्या "आझादी का अमृत महोत्सव" च्या भावनेनुसार, 8 जुलै 2022 रोजी तालकटोरा स्टेडियम, नवी दिल्ली येथे "हरियाली महोत्सव" आयोजित केला जाईल.

मुख्य मुद्दे:

- हरियाली महोत्सव- सध्याच्या पिढीचे जीवन टिकवून ठेवण्यासाठीच नव्हे तर येणाऱ्या पिढ्यांचे भविष्य सुरक्षित करण्यासाठी वृक्षांच्या महत्त्वाविषयी जागरूकता निर्माण करण्याच्या उद्देशाने "वृक्ष महोत्सव" आयोजित केला जात आहे.
- हरियाली महोत्सव 2022 या प्रसंगी वृक्षारोपण मोहीम राबवण्यासाठी राज्य सरकार, पोलीस संस्था आणि दिल्लीच्या शाळांच्या सहकार्याने पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालयाद्वारे आयोजित केले जाईल.
- उत्सवाचा एक भाग म्हणून, देशभरातील ७५ निकृष्ट वृक्षारोपण स्थळांवर एक औपचारिक वृक्षारोपण मोहीम आयोजित केली जाईल, ज्यामध्ये दिल्ली/एनसीआर आणि विविध राज्यांमधील ७५ शहरांची जंगले, ७५ पोलीस स्टेशन आणि ७५ शाळांचा सहभाग असेल.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

वनस्पतींमध्ये नायट्रेटचे शोषण

बातम्यांमध्ये का:

- नॅशनल सेंटर ऑफ बायोलॉजिकल सायन्सेस, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च, बेंगळुरू (NCBS-TIFR) च्या संशोधकांच्या नेतृत्वाखाली संशोधकांनी एक नवीन मार्ग शोधला आहे जो वनस्पतींमध्ये नायट्रेट शोषण नियंत्रित करतो.

मुख्य मुद्दे:

- जीन ट्रान्सक्रिप्शन फॅक्टर MADS27, जे नायट्रेट शोषण, मूळ विकास आणि ताण सहनशीलता नियंत्रित करते, मायक्रो-RNA, miR444 द्वारे सक्रिय केले जाते.

- नवीन शोध सूचित करतो की 'miR444' चा वापर नायट्रेट शोषण वाढविण्यासाठी, मुळांचा विकास वाढविण्यासाठी आणि वनस्पतीला जास्त ताण सहन करण्यास मदत करण्यासाठी केला जाऊ शकतो.
- नायट्रोजन हे वनस्पतीच्या वाढीसाठी आवश्यक असलेले सर्वात महत्वाचे पोषक घटक आहे.
- नायट्रेट्स देखील जीनोम-व्यापी जनुक अभिव्यक्ती नियंत्रित करण्यासाठी भूमिका बजावतात जे रूट सिस्टम आर्किटेक्चर, फुलांचा वेळ, पानांचा विकास इ. नियंत्रित करतात.
- खतांमध्ये नायट्रेट्सच्या अतिवापरामुळे पाणी आणि मातीमध्ये नायट्रेट्स जमा होतात. या साठ्यामुळे माती आणि पाण्याचे प्रदूषण कमी होते तसेच ग्रीनहोचे योगदान वाढते.

स्रोत: द हिंदू

महत्वाच्या बातम्या: योजना

मिशन वात्सल्य योजना

बातम्यांमध्ये का:

1 एप्रिल 2022 पासून लागू होणाऱ्या "मिशन वात्सल्य योजने" संदर्भात महिला आणि बाल विकास मंत्रालयाने मार्गदर्शक तत्वे जारी केली आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- केंद्र पुरस्कृत योजना "मिशन वात्सल्य" म्हणजेच बाल संरक्षण सेवा योजना महिला आणि बाल विकास मंत्रालयाने 2009-10 पासून मुलांच्या कल्याण आणि पुनर्वसनासाठी सुरू केली.
- भारतातील प्रत्येक बालकाचे निरोगी आणि आनंदी बालपण सुनिश्चित करणे, त्यांना त्यांच्या पूर्ण क्षमतेची जाणीव करून देण्याची संधी उपलब्ध करून देणे, प्रत्येक क्षेत्रात विकासाला पाठिंबा देणे आणि त्यांच्यासाठी संवेदनशील, आश्वासक आणि समक्रमित परिसंस्था निर्माण करणे हे मिशन वात्सल्यचे उद्दिष्ट आहे.
- 'मिशन वात्सल्य'च्या मुख्य कामांमध्ये घटनात्मक संस्थांचे कामकाज सुधारणे, सेवा वितरणाची चौकट बळकट करणे, संस्थात्मक सेवा व सेवांचा दर्जा वाढविणे, बिगर संस्थात्मक समुदायाधारित सेवेला चालना देणे आणि आपत्कालीन प्रवेश प्रशिक्षण, प्रशिक्षण आणि क्षमतावृद्धी करणे या प्रमुख कामांचा समावेश होतो.
- "मिशन वात्सल्य" ही केंद्र आणि राज्य/केंद्रशासित प्रदेश सरकारे यांच्यातील निर्धारित खर्च-वाटप प्रमाणानुसार केंद्र प्रायोजित योजना म्हणून राबविण्यात येईल.

स्रोत: द हिंदू

'नारी को नमन' योजना

बातम्यांमध्ये का:

- "नारी को नमन" योजना हिमाचल प्रदेशचे मुख्यमंत्री जय राम ठाकूर यांनी राज्यातील महिलांसाठी सुरू केली आहे.

मुख्य मुद्दे:

- या योजनेअंतर्गत, हिमाचल प्रदेश सरकारने राज्य सरकारी बसमधील महिलांसाठी तिकिटांच्या किमतीत 50% सवलत जाहीर केली आहे.
- या योजनेअंतर्गत, महिलांना तिकिटांमध्ये सवलत देण्याबरोबरच, सरकारने HRTC बसचे किमान भाडे 7 रुपयांवरून 5 रुपये कमी केल्याची घोषणाही केली होती.
- HRTC हिमाचल प्रदेशातील सरकारी मालकीचे रस्ते वाहतूक महामंडळ आहे, HRTC हे सर्व प्रकारच्या बसेसमध्ये तिकिटांच्या ऑनलाईन बुकिंगची सुविधा देणारे भारतातील पहिले RTC आहे.
- HRTC ची स्थापना 1958 मध्ये हिमाचल प्रदेश सरकार, पंजाब सरकार आणि रेल्वेने "मंडी-कुल्लू रोड ट्रान्सपोर्ट कॉर्पोरेशन" म्हणून केली होती.
- 2 ऑक्टोबर 1974 रोजी हे महामंडळ हिमाचल प्रदेश सरकारमध्ये विलीन करण्यात आले आणि त्याचे नाव बदलून हिमाचल रोड ट्रान्सपोर्ट कॉर्पोरेशन करण्यात आले.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

प्रशिक्षणार्थीना थेट आर्थिक मदत देण्यासाठी DBT योजना सुरू

बातम्यांमध्ये का:

- कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालय (MSDE) द्वारे राष्ट्रीय शिकाऊ पदोन्नती योजना (NAPS) थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) कार्यक्रमाचा एक भाग बनवण्यात आली होती, ज्याच्या मदतीने सर्व प्रशिक्षणार्थीना थेट सरकारी आर्थिक सहाय्य प्रदान केले जाईल.

मुख्य मुद्दे:

- 19 ऑगस्ट 2016 रोजी राष्ट्रीय शिकाऊ पदोन्नती योजना (NAPS) लॉंच करण्यात आली होती, ज्याचा उद्देश देशातील प्रशिक्षण आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमांना चालना देणे आणि प्रशिक्षण आस्थापनांना आर्थिक सहाय्य प्रदान करणे आहे.
- स्किल इंडिया अंतर्गत अप्रेंटिसशिपला प्रोत्साहन देणे आणि त्याची क्षमता ओळखण्यात मदत करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

- नियोक्त्यांना प्रशिक्षणार्थी नेमण्यास प्रवृत्त करण्यासाठी आणि सखोल कौशल्य विकासाद्वारे त्यांची क्षमता वाढवून त्यांना योग्य नोकऱ्या शोधण्यात मदत करणे हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.
- सरकारद्वारे DBT योजना सुरू केल्यामुळे, त्याचे योगदान राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ (NSDC) मार्फत थेट प्रशिक्षणार्थ्यांच्या बँक खात्यात हस्तांतरित केले जाईल, जे शिष्यवृत्तीच्या 25% पर्यंत म्हणजेच दर महिन्याला 1500 रुपयांपर्यंत देय असेल.
- 1 जानेवारी 2013 रोजी DBT लागू करण्यात आला होता, ज्याचा मुख्य उद्देश होता कल्याणकारी योजनांमधील विद्यमान प्रक्रियेत सुधारणा करून सरकारची वितरण प्रणाली सुधारणे आणि पैसा आणि माहितीचा प्रवाह वेगवान करणे, सुरक्षा प्रदान करणे आणि फसवणुकीचे प्रमाण कमी करणे.

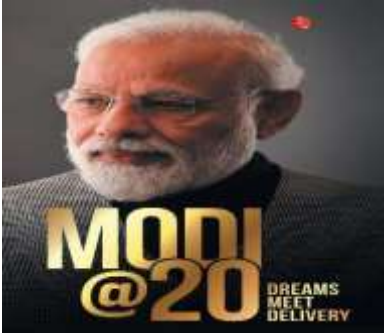
स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

पुस्तके

'मोदी एट ट्वेंटी: ड्रीम्स मीट डिलिव्हरी' हे पुस्तक

बातम्यांमध्ये का:

- दिल्ली विद्यापीठात 'मोदी अँट ट्वेंटी: ड्रीम्स मीट डिलिव्हरी' या पुस्तकावर विशेष चर्चा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

मुख्य मुद्दे:

- 'मोदी अँट ट्वेंटी : ड्रीम्स मीट डिलिव्हरी' हे पुस्तक सध्याच्या पंतप्रधानांचे चरित्र नाही तर एक विलक्षण पुस्तक आहे, जे विद्यमान मंत्रिमंडळातील मंत्री, राष्ट्रीय सुरक्षा सल्लागार आणि अनेक क्षेत्रातील लोकांनी संयुक्तपणे लिहिले आहे.
- ड्रीम्स मीट डिलिव्हरी हे पुस्तक ब्लूक्राफ्ट डिजिटल फाऊंडेशन द्वारे अर्थसहाय्यित आहे आणि रूपा प्रकाशनाने प्रकाशित केले आहे.
- हे पुस्तक अमित शहा, परराष्ट्र मंत्री एस. जयशंकर, एन.एस.ए. अजित डोवाल, नंदन निलेकणी, इन्फोसिसच्या सुधा मूर्ती, कोटक महिंद्रा बँकेचे उदय कोटक आणि शटलर पीव्ही सिंधू यांनी लिहिलेल्या 21 लेखांचे हे संकलन आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

महत्वाचे दिवस

आंतरराष्ट्रीय सहकारी दिवस

बातम्यांमध्ये का:

- 1995 मध्ये ICA च्या शताब्दीनिमित्त संयुक्त राष्ट्र महासभेने अधिकृतपणे घोषित केलेला, आंतरराष्ट्रीय सहकारी दिवस दरवर्षी जुलैच्या पहिल्या शनिवारी साजरा केला जातो.

मुख्य मुद्दे:

- यावर्षी सहकार चळवळीतील योगदानावर प्रकाश टाकण्याच्या उद्देशाने 2 जुलै रोजी आंतरराष्ट्रीय सहकार दिन साजरा केला जात आहे.
- या वर्षीच्या आंतरराष्ट्रीय सहकार दिनाची थीम '**Cooperatives Build a Better World**' अशी आहे.
- आंतरराष्ट्रीय सहकार दिनाचा उद्देश सहकारी संस्थांबद्दल जागरूकता वाढवणे आणि आंतरराष्ट्रीय एकता, आर्थिक कार्यक्षमता, समानता आणि जागतिक शांतता या चळवळीच्या कल्पनांना प्रोत्साहन देणे हा आहे.

स्रोत: द हिंदू

जागतिक क्रीडा पत्रकार दिन

- जागतिक क्रीडा पत्रकार दिन - याला आंतरराष्ट्रीय क्रीडा पत्रकार दिन म्हणूनही ओळखले जाते, दरवर्षी 2 जुलै रोजी साजरा केला जातो.
- आंतरराष्ट्रीय क्रीडा पत्रकार संघाने आपल्या ७० व्या वर्धापनदिनानिमित्त साजरा करण्याचा निर्णय घेतला तेव्हा १९९४ मध्ये जागतिक क्रीडा पत्रकार दिन पहिल्यांदा साजरा करण्यात आला.
- जगातील सर्व क्रीडा पत्रकारांचा सन्मान करण्याच्या उद्देशाने जागतिक क्रीडा पत्रकार दिन साजरा केला जातो.
- 19व्या शतकात क्रीडा पत्रकारिता विकसित होऊ लागली, परंतु ती उच्चभू खेळांवर केंद्रित झाली.
- 20 व्या शतकात क्रीडा पत्रकारितेच्या लोकप्रियतेत एक महत्त्वाचे वळण आले. 1880 मध्ये, वर्तमानपत्रातील केवळ 0.4 टक्के जागा खेळासाठी समर्पित होती, परंतु 1920 च्या दशकात ही संख्या 20 टक्क्यांपर्यंत वाढली, कारण वर्तमानपत्रांमध्ये केवळ खेळांचा समावेश होता.

स्रोत: नवभारत टाईम्स

खेळ

जसप्रीत बुमराह

- भारताचा स्टँड-इन कर्णधार जसप्रीत बुमराहने इंग्लंडच्या स्टुअर्ट ब्रॉडच्या एका षटकात 29 धावा देऊन कसोटी क्रिकेटमध्ये एका षटकात सर्वाधिक धावा करण्याचा विश्वविक्रम केला आणि ब्रायन लाराचा विक्रम एका धावेने मोडला.
- लाराच्या नावावर 18 वर्षे विश्वविक्रम होता - 2003-04 मध्ये एका कसोटी सामन्यात त्याने दक्षिण आफ्रिकेचा डावखुरा फिरकी गोलंदाज रॉबिन पीटरसनच्या षटकात 28 धावा केल्या.
- ऑस्ट्रेलियाचा माजी खेळाडू जॉर्ज बेलीनेही एका षटकात २८ धावा दिल्या, पण चौकारांच्या संख्येत तो लाराच्या मागे होता.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

लॉस एंजेलिसमध्ये पारुल चौधरीचा नवा राष्ट्रीय विक्रम

- भारतीय धावपटू पारुल चौधरीने लॉस एंजेलिसमधील साऊंड रनिंग मीट दरम्यान राष्ट्रीय विक्रम प्रस्थापित केला आणि महिलांच्या 3000 मीटर स्पर्धेत नऊ मिनिटांपेक्षा कमी वेळ घेणारी ती देशातील पहिली अथलीट बनली.
- या स्पर्धेतील तिसरा क्रमांक पारुलने 8 मिनिटे 57.19 सेकंदासह पटकावला.
- पारुलने सहा वर्षांपूर्वी नवी दिल्लीत सूर्या लोंगनाथनचा 9 मिनिटे आणि 4.5 सेकंदांचा विक्रम मोडून नवा विश्वविक्रम मोडला.
- यापूर्वी पारुल चौधरीने चेन्नई येथे झालेल्या राष्ट्रीय स्पर्धेत महिलांच्या 3000 मीटर स्टीपलचेसचे विजेतेपद पटकावले होते.

स्रोत: AIR

अहवाल

ग्लोबल फाइंडेक्स डेटाबेस 2021

बातम्यांमध्ये का:

- जागतिक बँकेद्वारे ग्लोबल फाइंडेक्स डेटाबेस २०२१ जारी करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

- जागतिक बँकेच्या ग्लोबल फाइंडेक्स डेटाबेसने 123 अर्थव्यवस्थांमधील लोक औपचारिक आणि अनौपचारिक वित्तीय सेवा जसे की कार्ड, ATM, मोबाइल फोन आणि इंटरनेट कसे वापरतात याचे सर्वेक्षण केले. जागतिक स्तरावर, 2021 मध्ये, 76 टक्के प्रौढांचे क्रेडिट युनियन, मायक्रोफायनान्स संस्था किंवा मोबाइल मनी सर्व्हिस प्रदात्यासारख्या बँक किंवा नियंत्रित संस्थेत खाते होते, असे अहवालात म्हटले आहे.
- ग्लोबल फाइंडेक्स डेटाबेस 2021 नुसार, मोबाइल मनी हे आर्थिक समावेशाचे मुख्य सक्षमक बनले आहे – विशेषतः महिलांसाठी.
- अहवालानुसार, भारतात औपचारिक बँकिंगमध्ये कमी प्रवेश आहे आणि विश्वासाचा अभाव आहे.

ड्रॉप-इन फ्रॉड्स अँड लिकेज : रोख रकमेतून बायोमेट्रिक स्मार्ट कार्डकडे झालेल्या संक्रमणामुळे पेन्शन पेमेंटमधील ड्रॉप-इन फसवणुकीत ४७% घट झाली आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

राज्य स्टार्टअप रँकिंग 2021

बातम्यांमध्ये का:

- स्टार्टअप इकोसिस्टमला समर्थन देण्याच्या उद्देशाने वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाने राज्यांच्या स्टार्टअप रँकिंगच्या 3-्या आवृत्तीचे निकाल जाहीर केले आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- राज्यांच्या स्टार्टअप रँकिंग 2021 नुसार, गुजरात आणि कर्नाटक राज्यांना सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या श्रेणीमध्ये शीर्षस्थानी ठेवण्यात आले आहे, तर मेघालयाने केंद्रशासित प्रदेश आणि पूर्वोत्तर राज्यांच्या श्रेणीमध्ये अव्वल स्थान पटकावले आहे.
- भारत सरकारच्या स्टार्टअप इंडिया उपक्रमात नवोन्मेषाला चालना देण्याच्या आणि नवोदित उद्योजकांना संधी उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने देशात मजबूत स्टार्टअप इकोसिस्टम तयार करण्याची कल्पना आहे.
- वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाच्या अंतर्गत उद्योग आणि अंतर्गत व्यापार प्रोत्साहन विभाग (DPIIT) वर्ष 2018 पासून राज्यांची स्टार्टअप क्रमवारी जारी करते.
- स्टार्टअप इकोसिस्टमला प्रोत्साहन देण्यासाठी राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांनी केलेली प्रगती अधोरेखित करण्यासाठी राज्यांची स्टार्टअप रँकिंग अत्यंत महत्त्वाची आहे.
- राज्य स्टार्टअप रँकिंग 2021 चा उद्देश राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांना चांगल्या पद्धती ओळखणे, शिकणे आणि त्यांची प्रतिकृती तयार करणे हे आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

QS सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी शहरे रँकिंग, 2023

बातम्यांमध्ये का:

- लंडनस्थित जागतिक उच्च शिक्षण विश्लेषक 'क्वॉक्रेरेली सायमंड्स (QS) द्वारे QS सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी शहरे रँकिंग, 2023 प्रसिद्ध करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

- क्यूएस बेस्ट स्टुडंट सिटीज रँकिंग, 2023 मध्ये लंडनला सर्वोत्कृष्ट शहर म्हणून स्थान देण्यात आले आहे, तर सेऊल आणि म्युनिक दुसऱ्या आणि तिसऱ्या क्रमांकावर आहेत.
- QS सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी शहरे रँकिंग, 2023 नुसार लॅटिन अमेरिकन देशांमध्ये ब्यूनस आयर्स अव्वल स्थानावर आहे.
- QS सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी शहरे रँकिंग, 2023 नुसार, भारतातील सर्वोच्च क्रमांकाचे शहर मुंबई आहे, जे जागतिक स्तरावर 103 व्या क्रमांकावर आहे.
- मुंबईपाठोपाठ बेंगळुरू या वर्षी ११४व्या स्थानावर आहे, तर चेन्नई आणि दिल्ली या यादीत अनुक्रमे १२५व्या आणि १२९व्या स्थानावर आहेत.
- क्यूएस बेस्ट स्टुडंट सिटीज रँकिंग विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासाच्या निर्णयाशी संबंधित घटकांवर स्वतंत्र डेटा प्रदान करते.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

नवीन नेमणुका

फर्डिनांड मार्कोस

बातम्यांमध्ये का:

- ज्युनियर फर्डिनांड मार्कोस यांनी मनिला येथे फिलीपिन्सचे 17 वे अध्यक्ष म्हणून शपथ घेतली.

मुख्य मुद्दे:

अध्यक्ष रॉड्रिगो दुतेर्ते यांच्यानंतर कनिष्ठ फर्डिनांड मार्कोस आणि रॉड्रिगो ड्युटर्ते यांची कन्या सारा दुतेर्ते यांनी उपराष्ट्रपतीपदाची शपथ घेतली.

- 64 वर्षीय मार्कोस यांना देशातील महामारी, उच्च महागाई आणि कर्जाचा वाढता बोजा यासारख्या आव्हानांना तोंड द्यावे लागेल.
- फिलीपिन्सच्या राज्यघटनेनुसार राष्ट्राध्यक्षाचा कार्यकाळ सहा वर्षांचा असतो.
- भारताने 1992 मध्ये पूर्वेकडे पहा धोरण लागू करून ASEAN सोबत आपली भागीदारी वाढवली, ज्यामुळे फिलीपिन्ससोबत द्विपक्षीय आणि प्रादेशिक संबंधांना गती मिळाली.
- भारत-फिलीपिन्स संबंधांमध्ये ऍक्ट ईस्ट पॉलिसी अंतर्गत अधिक विविधता दिसून आली आहे आणि सध्या भारताचा फिलीपिन्ससोबत सकारात्मक व्यापार संतुलन आहे.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

महत्वाचे व्यक्तिमत्व

स्वामी रामानुजाचार्य

बातम्यांमध्ये का:

• स्वामी रामानुजाचार्य "शांततेचा पुतळा" चे अनावरण केंद्रीय गृहमंत्र्यांच्या हस्ते श्रीनगर, जम्मू आणि काश्मीर येथे व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

• स्वामी रामानुजाचार्य हे वैदिक तत्वज्ञानी आणि समाजसुधारक होते ज्यांनी भारतभर प्रवास केला आणि समानता आणि सामाजिक न्यायाच्या तत्त्वांवर जोर दिला.

• रामानुजाचार्य यांच्या शिकवणीने भक्ती चळवळीच्या संतांना प्रेरणा दिली आणि त्यांचे शिष्य रामानंद यांनी भक्ती चळवळ सुरू केली.

• मध्ययुगीन संत कवी अन्नमाचार्य, भक्त रामदास, त्यागराज, कबीर आणि मीराबाई यांच्या कार्याचा त्यांच्या तत्त्वज्ञानावर प्रभाव पडला आहे.

रामानुजाचार्य यांनी शिक्षणापासून वंचित राहिलेल्या लोकांपर्यंत शिक्षण पोहोचवण्याचा प्रयत्न केला आहे.

• रामानुजाचार्य यांचे सर्वात मोठे योगदान म्हणजे 'वसुधैव कुटुंबकम' या संकल्पनेचा प्रचार करणे, ज्याचे भाषांतर 'संपूर्ण विश्व एक कुटुंब आहे' असे केले जाते.

स्रोत: Livemint

दलाई लामा

बातम्यांमध्ये का:

• दलाई लामा यांना त्यांच्या ८७ व्या वाढदिवसानिमित्त पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अभिवादन केले.

मुख्य मुद्दे:

• दलाई लामा तिबेटी बौद्ध धर्माच्या गेलुग्पा परंपरेशी संबंधित आहेत, तिबेटमधील सर्वात मोठी आणि सर्वात प्रभावशाली परंपरा आहे.

• तिबेटी बौद्ध धर्माच्या इतिहासात एकूण 14 दलाई लामा आहेत आणि पहिल्या आणि दुसऱ्या दलाई लामांना ही पदवी मरणोत्तर देण्यात आली.

• 14 वे आणि सध्याचे दलाई लामा तेन्झिन ग्यात्सो आहेत.

• बोधिसत्व हे सर्व संवेदनशील प्राण्यांच्या हितासाठी बुद्धत्व प्राप्त करण्याच्या इच्छेने प्रेरित प्राणी आहेत.

• 1959 च्या तिबेटी उठावादरम्यान दलाई लामा तिबेटमधून हजारो अनुयायांसह भारतात स्थलांतरित झाले, जेथे त्यांचे माजी भारतीय पंतप्रधान जवाहरलाल नेहरू यांनी स्वागत केले आणि त्यांना धर्मशाळा (हिमाचल प्रदेश) येथे निर्वासित तिबेट सरकार स्थापन करण्याची परवानगी दिली.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी (6 जुलै 1901 - 23 जून 1953)

बातम्यांमध्ये का:

• डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी यांची जयंती 6 जुलै रोजी साजरी करण्यात आली आणि भारताच्या पंतप्रधानांनी डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी यांना त्यांच्या जयंतीनिमित्त आदरांजली वाहिली.

मुख्य मुद्दे:

- डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी यांचा जन्म 6 जुलै 1901 रोजी कलकत्ता येथे झाला.
- डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी हे भारतीय जनसंघाचे संस्थापक होते आणि सन 1944 मध्ये 'हिंदू महासभे'चे अध्यक्ष म्हणून नियुक्त झाले होते.
- सन 1929 मध्ये डॉ. मुखर्जी यांनी कलकत्त्याहून इंग्रजी विषयात पदवी संपादन केली आणि पदवी घेतल्यानंतर 1929 साली डॉ. श्यामाप्रसाद मुखर्जी यांनी कलकत्त्यातूनच बंगाली भाषा व साहित्य या विषयांत पदव्युत्तर पदवी प्राप्त केली.
- 1951 साली दिल्लीत डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी यांनी 'भारतीय जनसंघ' ची स्थापना केली.
- डॉ. श्यामा प्रसाद मुखर्जी यांनी जम्मू-काश्मीरमधील कलम 370 रद्द करण्यासाठी आवाज उठवला आणि त्यासाठी एक निशाण, एक विधान, एक प्रधानचा नारा दिला.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

स्वातंत्र्यसैनिक अल्लुरी सीताराम राजू

बातम्यांमध्ये का:

- 4 जुलै 2022 रोजी आंध्र प्रदेशातील भीमावरम येथे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते स्वातंत्र्यसैनिक अल्लुरी सीताराम राजू यांच्या 125 व्या जयंती सोहळ्याचे उद्घाटन करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- यावेळी पंतप्रधान मोदींच्या हस्ते अल्लुरी सीताराम राजू यांच्या 30 फूट उंच कांस्य पुतळ्याचे अनावरणही करण्यात आले.

- अल्लुरी सीताराम राजू यांचा जन्म ४ जुलै १८९७ रोजी झाला.
- अल्लुरी सीताराम राजू यांनी आदिवासी समाजाच्या हिताचे रक्षण करण्यासाठी पूर्व घाट क्षेत्रात ब्रिटिश सरकारविरुद्ध लढा दिला आणि 1922 च्या रामपा बंडाचे नेतृत्व केले.
- त्याच्या वीर कृत्याबद्दल स्थानिक ग्रामस्थांनी त्याला "मन्याम वीरुडू" (जंगलाचा नायक) टोपणनाव दिले.
- 1924 मध्ये, अल्लुरी सीताराम राजू यांना पोलिसांच्या ताब्यात घेण्यात आले आणि झाडाला बांधून सार्वजनिकरित्या गोळ्या घालून सशस्त्र बंड प्रभावीपणे संपुष्टात आले.
- सरकारने मोगल्लू येथील अल्लुरी ध्यान मंदिराच्या बांधकामाला मंजुरी दिली आहे, ज्यामध्ये अल्लुरी सीताराम राजू यांचा पुतळा स्थापित केला जाईल आणि त्यांच्या चरित्रावर आधारित माहितीपट बनवला जाईल.

स्रोत: पीआयबी

संकीर्ण

पसमांडा समुदाय

बातम्यांमध्ये का:

- सर्वसमावेशक विकास आणि आंतरजातीय भेदभाव निर्मूलनासाठी अनेक राजकीय पक्षांचे लक्ष वेधण्यासाठी पासमांडा समुदायाकडून प्रयत्न करण्यात आले आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- 'पसमंड', एक पर्शियन शब्द ज्याचा अर्थ "मागे राहिलेले" असा होतो, जो शूद्र (मागासलेले) आणि अति-शूद्र (दलित) जातींमधील मुस्लिमांसाठी वापरला जातो.
- पसमंडामध्ये सामाजिक, शैक्षणिक आणि आर्थिकदृष्ट्या मागासलेले आणि देशातील बहुसंख्य मुस्लिम समुदाय असलेल्या लोकांचा समावेश होतो.
- "पसमंडा" हा शब्द उत्तर प्रदेश, बिहार आणि भारताच्या इतर भागांमधील मुस्लिम संघटनांद्वारे स्वतःला जातीद्वारे ऐतिहासिक आणि सामाजिकदृष्ट्या अत्याचारित मुस्लिम समुदाय म्हणून परिभाषित करण्यासाठी वापरला जातो.

स्रोत: द हिंदू

'परीक्षा संगम पोर्टल

बातम्यांमध्ये का:

- केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळाने (CBSE) 'परीक्षा संगम' पोर्टल सुरू केले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- परिक्षा संगम पोर्टलद्वारे विद्यार्थ्यांसाठी शाळा, प्रादेशिक कार्यालये आणि CBSE चे मुख्यालय यांनी जारी केलेली सर्व प्रकारची माहिती या पोर्टलमध्ये एकाच ठिकाणी उपलब्ध करून दिली जाईल.
- परिक्षा संगम पोर्टल परीक्षा-संबंधित प्रक्रिया एकत्रित करण्यात मदत करेल, ज्या शाळांच्या प्रादेशिक कार्यालये आणि CBSE बोर्डाच्या मुख्यालयाद्वारे आयोजित केल्या जाऊ शकतात.
- परिक्षा संगम पोर्टल विद्यार्थ्यांना त्यांचे 10वी आणि 12वी बोर्डाचे निकाल सहज तपासण्यात मदत करेल.
- परिक्षा संगम पोर्टल हे CBSE बोर्ड परीक्षांशी संबंधित सर्व क्रियाकलापांसाठी एक-स्टॉप पोर्टल आहे.
- परिक्षा संगम पोर्टलचे तीन मुख्य विभागांमध्ये वर्गीकरण केले आहे:

1. शाळा (गंगा) विभाग
2. क्षेत्रीय कार्यालय (यमुना) विभाग
3. मुख्य कार्यालय (सरस्वती) विभाग

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

क्षमता निर्माण प्रशिक्षण कार्यक्रम

बातम्यांमध्ये का:

- मणिपूरच्या महिला व्यापाऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आणि त्यांच्यासाठी अधिकाधिक उद्योजकीय संधी निर्माण करण्यासाठी राष्ट्रीय महिला आयोगाने (NCW) राज्य महिला आयोगाच्या सहकार्याने एक दिवसीय 'क्षमता निर्माण प्रशिक्षण कार्यक्रम' आयोजित केला होता.

मुख्य मुद्दे:

- मणिपूरमधील इमा कीथेल हे आशियातील सर्वात मोठे महिला बाजार असल्याचे म्हटले जाते, जेथे मोठ्या संख्येने महिला त्यांचे स्टॉल व्यवस्थापित करतात.

प्रशिक्षण कार्यक्रम तीन तांत्रिक सत्रांमध्ये विभागला गेला, पहिले सत्र 'संबंधित बँकिंग योजनांचे ज्ञान आणि ऑनलाइन बँकिंग कसे वापरावे' या विषयावर तर दुसरे सत्र 'कर कायदे/जीएसटी कायदे आणि कर अनुपालनाचे ज्ञान' आणि तिसरे सत्र 'ई-कॉमर्स परफॉर्मन्स' थीमवर आधारित सत्र असते.

• महिलांना ई-कॉमर्स, बँकिंग, कर कायदे यासारख्या महत्वाच्या विषयांवर माहिती देण्यासाठी आणि शिक्षित करण्यासाठी आयोगाने विविध सरकारी विभाग आणि बँकिंग क्षेत्रातील प्रतिष्ठित व्यक्तींना संसाधन व्यक्ती म्हणून आमंत्रित केले आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

द्रास सायकल मोहीम

बातम्यांमध्ये का:

- देशाच्या स्वातंत्र्याला 75 वर्षे पूर्ण झाल्याच्या निमित्ताने दिल्ली ते द्रास ही ऐतिहासिक सायकल मोहीम भारतीय लष्कर आणि हवाई दलाने एकाच वेळी सुरू केली.

मुख्य मुद्दे:

- द्रास सायकल मोहीम संध्यात वीस सैनिक आणि हवाईदलाचा समावेश असेल, ज्यांचे नेतृत्व सशस्त्र दल आणि हवाई दलातील दोन प्रतिभावान महिला अधिकारी करतील.
- नवी दिल्लीतील नॅशनल वॉर मेमोरियल येथून या मोहिमेला हिरवा झेंडा दाखवण्यात आला आणि ही टीम 24 दिवसांत सायकलने एक हजार 600 किलोमीटरचे अंतर कापणार आहे.
- या महिन्याच्या २६ तारखेला द्रास येथील कारगिल समर मेमोरियल येथे कारगिल युद्धात प्राणांची आहुती देणाऱ्या शूर सैनिकांच्या स्मरणार्थ ही मोहीम राबवण्यात येणार आहे.
- भारतीय तरुणांमध्ये राष्ट्रवादाची भावना जागृत करणे हा द्रास सायकल अभियानाचा मुख्य उद्देश आहे. सायकलस्वार मोहिमेदरम्यान ठिकठिकाणी शाळकरी मुलांशी संवाद साधला जाणार आहे.

स्रोत: पीआयबी

Complete Course On MPSC Rajyaseva 2023 - Prelims & Main

या कोर्समध्ये तुम्हाला काय-काय मिळेल?

> 2023 च्या MPSC राज्यसेवा परीक्षेची संपूर्ण तयारी	> दर्जेदार तयारीसाठी उत्तम Daily Study Plan
> महाराष्ट्रातील नामांकित तज्ञ शिक्षकांद्वारे लाईव्ह क्लासेस	> सर्व प्रकारच्या शंकांचे निवारण
> पूर्व+मुख्य+ मुलाखत या सर्वांची एकत्रित तयारी	> आयोगाच्या बदलत्या स्वरूपानुसार कोर्सची रचना
> सर्व विषयांचे संदर्भसाहित्य व मोफत नोट्स दिले जातील	> विषयानुसार व घटका निहाय टेस्ट सिरीज

डॉ. सचिन भस्के
सामान्य विज्ञान व
विज्ञान आणि
तंत्रज्ञान तज्ञ

सुमित तट्टे
गणित आणि
बुद्धिमत्ता
चाचणी तज्ञ

प्रतिक भड
कायदा आणि चालू
घडामोडी मार्गदर्शक

वैभव राऊत
चालू घडामोडी,
इतिहास

रितेश खिरड
अर्थव्यवस्था आणि
राज्यव्यवस्था
विषय तज्ञ

अधिक माहितीसाठी 9650057904 वा www.byjus.com वॉल करा!

